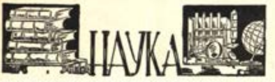

ИЗЪ ЧУДЕСАТА НА ЧОВѢШКОТО ТѢЛО

Подстомашната жлеза

Най-важната храносмилателна жлеза въ човѣка — това е **подстомашната**. Тя прилича на чукъ съ дръжка и се състои отъ **глава и опашка**. Главата лежи въ извивката на **дванадесетопръстното** черво, а опашката се простира навънъ, подъ стомаха. Тази жлеза отдѣля два вида сокове: 1) **Коремната слюнка**, която се излива чрезъ единъ каналъ въ дванадесетопръстното черво — тамъ където се излива и жлъчния каналъ на черния дробъ; 2) **Инсулинътъ** — който се отдѣля отъ едни „островчета" отъ клетки въ главата ѝ и се излива направо въ кръвьта.

Коремната слюнка съдържа много малки количества отъ храносмилателнитѣ сокове, които извършватъ главното смилане на храната, която пристига полусмлѣна отъ устата и стомаха, съ помощьта на дъвкането, слюнката и стомашния сокъ.

Сокътъ на панкреаса смила окончателно бѣлтъчинитѣ, въглеводитѣ (захаритѣ) и мазнинитѣ, съ помощьта на три „фермента" и ги прави на кашица, отъ която чревнитѣ смукателни власинки изсмукватъ годнитѣ за преминаване въ кръвьта хранителни вещества.

Също като въ вълшебна химическа фабрика става преработване на погълнатата храна въ кръвь.

Главата на панкреаса, въ която се намиратъ **„Лангерхансовитѣ островчета"**, играе ролята на кръвна жлеза (вижъ бр. 2 и 3 — „кръвни жлези"). Тамъ се образува инсулина — вещество, което управлява задържането и изгарянето на захарьта въ клеткитѣ. Когато тия островчета заболѣятъ, появява се захарната болесть (диабетъ), която се отличава главно съ това, че се отдѣля постоянно захарь въ пикочьта на болния. Той отслабва постоянно, трови се отъ храната си и ако не се лѣкува — може лесно да умре.

За появяването на захарната болесть помагатъ много спиртнитѣ питиета, тютюна, месото, прекаляването, притѣсненията и ядосването, уплахата, артериосклерозата и нѣкои заразни болести.

Безъ подстомашна жлеза живота е невъзможенъ.

Д-ръ Н. Станчевъ

Новогодишна пѣсень
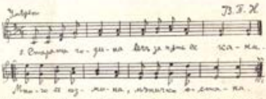
Чакамъ съ радость тайна
новата година.
Що ли тя, незнайна,
ще предскаже въ мига ? {2

Искамъ азъ файтонче,
топка, шапка, конче.
А за кака Милка — {2
кукла и престилка.

Ще сурвакамъ редомъ:
мама, баба, татка,
вуйна, вуйча, дѣда, {2
чича, леля Радка.

Кой съ каквото може,
все ще ме дарява, —
дай ни само, Боже, {2
сурваки и . . . здраве!

Е. Багряна

Стълбове на науката

Джозефъ Листеръ

е първия ученъ лѣкарь-хирургъ, който започналъ да прилага обеззаразяването на ранитѣ съ карболова вода. Съ това е извършилъ най-голѣмия превратъ въ хирургията. До тогава операциитѣ сж излизали често съ лошъ край, защото ранитѣ се лесно заразявали съ инструментитѣ, памуцитѣ и ржцетѣ.

Роденъ е презъ 1827 год. и умрѣлъ на 85 год. възрасть.

Всички трѣбва добре да запомнимъ този великъ човѣкъ — баща на обеззаразяването.

Трихината

е малка глистичка, която живѣе въ свинетѣ, плъховетѣ и човѣка. Свинетѣ се заразяватъ отъ плъховетѣ, когато изяждатъ труповетѣ на умрѣлитѣ. Човѣкъ се заразява отъ свинското месо, когато го яде недопечено или несварено. Тогава зародишитѣ на трихината, чрезъ стомаха и червата, преминаватъ въ кръвьта на човѣка и се разнасятъ по цѣлото тѣло, като се заселватъ главно изъ мускулитѣ и причиняватъ страшни болки и тежко заболяване.

Затова не бива да се яде никакво месо, преди да бжде прегледано отъ ветеринарния лѣкарь съ микроскопъ (увеличителенъ уредъ). Който яде месо, трѣбва да го добре сварява или изпича, и никога да не го поглъща сурово или полусурово. А най-безопасно е, когато не се яде никакво месо. То може да се замѣсти по хранителность съ много други хранителни продукти.

ПОЩА

Чичо Здравецъ! Изпращай ни редовно в. Здравецъ. Ние ще си платимъ абонамента следъ като суровакаме.

Хвала на морковитѣ

— Ето, ние сме морковитѣ — най-важнитѣ и най-сладкитѣ корени, които Господъ е посадилъ въ земята, за да подслаждаме живота на децата... Погледнете ни само, колко сме красиви. А като ни схрускате, мили здравчета, прѣсни и сурови, като зайчета, колкото сте здрави, дважъ по-здрави ще станете. Тогава и зжбитѣ ви ще растатъ яки, безъ да се наяждатъ, коститѣ ви ще станатъ като желѣзо корави, а кръвьта ви ще почервенѣе още повече. А пъкъ да знаете колко е приятенъ нашия сокъ — всѣки день по една чашка, ще пречисти и засили така вашата кръвь, че никакъвъ микробъ нѣма да смѣе да ви нападне. Ние сме пълни съ чуднитѣ витамини „А", които каратъ децата да растатъ като тополки стройни и като кончета игриви.

Ние замѣстваме дори отчасти и рибеното масло.

Който се храни съ насъ — ще остане вѣчно младъ и като столѣтникъ ще живѣй!

Д-ръ Витамински

Змей Горянинъ

ВАСКО

Васко бѣше останалъ самъ самичъкъ въ свѣта. Баща си не помнѣше, а майка му бѣ умрѣла, когато той бѣше на петь години. Тогава единъ беденъ обущарь го прибра въ малката си барака, за да не умре отъ студъ на улицата.

Вече две години Васко живѣеше при обущаря. Денемъ ходѣше изъ улицитѣ да събира парчета отъ скжсани обуща, които благодетельтъ му използуваше за кръпки, а вечерь, като се върнѣше въ бараката, набързо изяждаше бедната си вечеря и се сгушваше въ единия жгълъ.

Васко никога не се оплакваше отъ работата си. Той знаеше, че парчето коравъ хлѣбъ трѣбва да бжде спечелено съ трудъ и затова усърдно се трудѣше. И тъй много се изморяваше, че заспиваше преди да преглътне последния си залъкъ. Той никога не сънуваше.

Но ето срещу Коледа сънува сънь: спусна се отъ небето свѣтълъ облакъ, а всрѣдъ облака стоеше майка му, като жива. Толкова хубава и добра бѣше тя и тъй мило му се усмихваше. „Бжди честенъ, Васко, прозвънѣ гласътъ ѝ като сребърно звънче. — Бжди честенъ дори когато си много беденъ и много гладенъ."

Следъ този сънь Васко не заспа. Стоеше свитъ подъ дрипитѣ, които му служеха за завивка, спотайваше се и тъй много му се искаше да заплаче.

На сутриньта, както винаги, той тръгна съ чувалче подъ мишница да събира изъ сметьта парчета отъ развалени обувки.

Улицитѣ бѣха пълни съ хора. Всички тичаха, блъскаха се, бързаха. Всѣки бѣ излѣзълъ да накупи лакомства и подаръци за Бъдни вечерь.

Васко не знаеше какво е праздникъ. И когато бѣше жива майка му, той не бѣше праздинувалъ. Тѣ бѣха толкова бедни, че и хлѣбъ нѣмаха понѣкога. Толкова беденъ бѣше и обущарьтъ. Затова малкото момченце не се радваше на идващата Коледа.

Наистина понѣкога Васко се заглеждаше въ блѣстящитѣ витрини на магазинитѣ, харесваха му безбройнитѣ нѣща скрити задъ дебелитѣ стъкла, но той и не мечтаеше за тѣхъ. Тъй само ги гледаше.

И тази сутринь той се поспрѣ предъ една витрина да се порадва на единъ голѣмъ палячо, който клатеше смѣшно главата си и съ едно бастунче почукваше стъклото. А наредъ съ Васко стоеше единъ богато облѣченъ господинъ. Васко крадешкомъ поглеждаше господина и си мислѣше:

— Ехъ да мога като порастна да имамъ и азъ такива дрехи.

И самъ се засмѣ на мислитѣ си:

— Глупчо, отъ кжде ще вземешъ толкова пари ?!

Въ това време господинътъ извади отъ джоба си носна кърпа за да си избърше очилата. А изъ разтворената кърпа падна една пъстра книжка точно предъ Васковитѣ нозе. Той се наведе, повдигна я и почти щѣше да падне отъ радость.

— Пари, — прошепна той. — Господи, колко много пари! Хиляда лева. . . .

Ведъжъ обущарьтъ му бѣше показалъ такава пара, ала тя не бѣше истинска. Бѣше шарена само отъ едната страна. А тази! . . .

Васко стисна скжпоценната книжка въ ржката си и поиска бързо-бързо да избѣга. Щѣше да отиде въ бараката, щѣше да даде хиледарката на обущаря и тъй щѣха да се зарадватъ! Ала изведнажъ си спомни съня. Сама майка му бѣше казала да бжде честенъ. Ако вземе паритѣ, все едно че ги е открадналъ.

Господинътъ се бѣше вгледалъ въ витрината. Тогава Васко се приближи до него и го бутна леко по ржката:

— Чичо!

— Ахъ, ти проклети просеко! — сопна се господинътъ. — Не стига, че просишъ, ами ме дърпашъ срѣдъ улицата. Безсрамникъ!

Отначало Васко поиска да му се оплаче и да не му върне паритѣ, ала пакъ си спомни съня.

— Чичо, азъ не съмъ просекъ. Ей тѣзи пари паднаха отъ джоба ти. Вземи си ги!

Господинътъ побледнѣ. Съ широко отворени очи той се взре въ бедното дете и развълнуванъ промълви:

— Прощавай, момченце! Азъ бѣхъ несправедливъ къмъ тебе. Прощавай.

Васко се опита да продължи пжтя си, но той го хвана за ржка:

— Бедно дете, колко тънко си облечено. Ела съ мене, ела. . .

И го отведе въ една сладкарница. Васко се оглеждаше въ голѣмитѣ огледала и плачѣше, макаръ че му бѣше толкова студено.

— Разкажи ми за себе си, момченце, — ласкаво каза господинътъ. — Кои сж родителитѣ ти ? Кжде живѣешъ ?

Васко тихичко разказа.

Очитѣ на господина бѣха влажни. Когато момченцето свърши, той го помилва по рошавата главичка.

— Хайде да отидемъ при добрия обущарь, мое момче. Да отидемъ при него, а после ще те заведа въ една хубава голѣма кжща, кждето ще има много деца като тебе.

И още следъ обѣдъ Васко отиде въ тази голѣма кжща. Ако би знаялъ да чете, той щеше да прочете надъ вратата на кжщата написано съ голѣми букви: „сиропиталище".

Вечерьта бѣ Бъдни вечерь. За малкитѣ сирачета имаше богато окрасена елха. На самия връхъ на елхата блестѣше красиво ангелче.

И на Васко се стори, че това ангелче е неговата майка, че тя му се усмихва галено и му шепне:

— Бжди винаги честенъ, Васко!

Змей Горянинъ